

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

Betänkandet En översyn av den straffrättsliga regleringen om preskription (SOU 2021:90)

Åklagarmyndigheten har ombetts att lämna synpunkter på rubricerat betänkande. Med anledning av detta önskar myndigheten framföra följande.

Sammanfattning

Åklagarmyndigheten har i allt väsentligt inte någon erinran eller tillstyrker utredningens förslag.

Utgångspunkter för den fortsatta framställningen (avsnitt 6.6)

Två av utredningens utgångspunkter har varit att preskriptionstiden ska förlängas för de brott där den forensiska och tekniska utvecklingen kan bidra till att brott klaras upp efter lång tid och att brott med samma maximistraff ska ha samma preskriptionstid. Åklagarmyndigheten instämmer fullt ut i dessa utgångspunkter och delar åsikten att det finns klara fördelar med att preskriptionstiderna följer ett bestämt mönster där brott som har lika stränga straffskalor har lika lång preskriptionstid. Åklagarmyndigheten vill dock peka på att en förlängning av preskriptionstider riskerar att komma i konflikt med intresset att rättsväsendets resurser används på ett effektivt och ändamålsmässigt sätt.

Preskriptionstiden om två respektive fem år bör behållas oförändrad (avsnitt 7.3)

Åklagarmyndigheten instämmer i att det saknas skäl att förändra preskriptionstiden för de brott som i dag preskriberas efter två respektive fem år. Dessa preskriptionstider är enligt vår uppfattning fortfarande väl avvägda.

Särskilt om fridskränkingsbrotten (avsnitt 7.3.1)

När det gäller fridskränkingsbrotten delar Åklagarmyndigheten utredningens uppfattning att beräkningen av preskriptionstiden även fortsättningsvis bör utgå från de enskilda brotten.

För vissa brott bör preskriptionstiden förlängas (avsnitt 7.4)

Åklagarmyndigheten ser positivt på förslaget om att förlänga preskriptionstiden för allvarliga brott och för brott som innebär allvarliga kränkningar av enskilda personers integritet.

Förslaget innebär bl.a. att de brott som har ett straffmaximum om sex till åtta års fängelse och en preskriptionstid om tio år får en ny preskriptionstid om 15 år. Utöver att preskriptionstiden förlängs exempelvis för grov misshandel och rån, så innebär det även att preskriptionstiden för de grova förmögenhetsbrotten förlängs till 15 år.

En förlängning av den aktuella preskriptionstiden kan leda till att antalet utredningar om exempelvis grova bedrägerier och förskingringar blir mer omfattande än de är i dag, då brottslighet under en fem år längre tidperiod ska utredas. Då brottslighet under längre tidsperioder i högre grad även kan göra att brotten rubriceras som grova, kan dessutom antalet bedrägerier som rubriceras som grova förväntas öka något. Det är inte självklart att de brottsbekämpande myndigheternas resurser ska användas till att utreda förmögenhetsbrott som begicks för mellan 10 och 15 år sedan.

Åklagarmyndigheten anser dock att de fördelar som en klar systematik för åtalspreskription, där preskriptionstiderna följer ett mönster där brott med lika stränga straffskalor har lika långa preskriptionstider, i sammanhanget väger tyngre. Därmed har myndigheten ingen erinran mot förslaget i denna del.

Ett godkänt strafföreläggande ska hindra preskription (avsnitt 7.5.2)

Åklagarmyndigheten välkomnar förslaget att ett godkänt strafföreläggande ska utgöra en preskriptionshindrande åtgärd. I dagsläget är det visserligen förhållandevis få strafförelägganden som undanröjs, men med hänsyn bl.a. till de föreslagna reformerna för att öka antalet strafförelägganden från Utredningen om Snabbare lagföring bedömer Åklagarmyndigheten förslaget ändå vara motiverat.

Preskription av brott mot barn (avsnitt 10)

Åklagarmyndigheten instämmer i att det saknas skäl till ytterligare särregleringar av preskriptionsreglerna gällande brott som riktar sig mot barn.

Fängelsestraff (avsnitt 11.1)

Åklagarmyndigheten är positiv till att preskriptionen för längre fängelsestraff avskaffas. Vi vill dock peka på att ett system som innebär att även de kortaste fängelsestraffen aldrig preskriberas riskerar att komma i konflikt med intresset att rättsväsendets resurser används på ett effektivt och ändamålsmässigt sätt. Det kan i sammanhanget noteras att det saknas möjlighet att utfärda en europeisk arresteringsorder för verkställighet av fängelsestraff under fyra månader. Åklagarmyndigheter ser dock inte skäl att motsätta sig ett generellt avskaffande av preskription för tidsbestämda fängelsestraff.

En modernisering av 35 kapitlet brottsbalken (avsnitt 12)

Åklagarmyndigheten ser positivt på den föreslagna moderniseringen av 35 kapitlet brottsbalken. Vi är dock tveksamma till om bestämmelsen om brott som är undantagna från preskription (35 kap. 10 § brottsbalken) bör placeras sist i kapitlet. För en ökad överskådlighet och tydlighet bör det i det fortsatta lagstiftningsarbetet övervägas om denna bestämmelse bör placeras tidigare i kapitlet eller om en annan lagteknisk konstruktion är lämplig, kanske i form av korsreferenser.

Konsekvenser (avsnitt 15)

Förslaget att förlänga preskriptionstiden för allvarliga brott kommer troligen leda till att Åklagarmyndigheten kommer att få hantera fler ärenden än i dag. Detta innebär i sin tur att mer resurser krävs för att driva dessa ärenden under förundersökningsstadiet, vid väckande av åtal samt vid de efterföljande huvudförhandlingarna.

När det gäller förlängning av preskriptionstiden för de grova förmögenhetsbrotten kan detta innebära, förutom fler ärenden, att utredningarna blir mer omfattande än de är i dag, då brottslighet under en fem år längre tidperiod ska utredas. Då brottslighet under längre tidsperioder i högre grad även kan göra att brotten rubriceras som grova, kan dessutom antalet bedrägerier som rubriceras som grova förväntas öka något.

När det gäller konsekvenserna vid avskaffande av preskription för fängelsestraff bedöms detta påverka Åklagarmyndigheten i mindre omfattning. Det

kommer att leda till flera ärenden där europeisk arresteringsorder ska utfärdas och att ärendena ligger öppna under en längre tid än i dag.

Det är svårt att uppskatta hur stor påverkan förslagen om ändrade preskriptionsregler sammantaget kommer att medföra för Åklagarmyndigheten. Om förslagen genomförs är det angeläget att konsekvenserna följs upp och att nödvändiga åtgärder vidtas vid behov.

Detta yttrande har beslutats av riksåklagaren Petra Lundh efter föredragning av kammaråklagaren Anna Ginner. I den slutliga handläggningen av ärendet har också vice riksåklagaren Katarina Johansson Welin, rättschefen Marie-Louise Ollén och vice överåklagaren Peter Lundkvist deltagit.

Petra Lundh

Anna Ginner

Kopia till
Kommunikationsavdelningen
Rättschefen
Biblioteket